

ÖĞRENCİ

ADI:
SOYADI:
SINIFI: NO:

ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ
2023 - 2024 EĞİTİM - ÖĞRETİM YILI
TÜRKÇE DERSİ 8. SINIFLAR
2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI ÖRNEK SORULARI**

Okulunuzun Adı

CEVAP ANAHTARI

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

T.8.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.

1. Her şey, 1800'lü yılların sonunda ünlü İtalyan gök bilimci Giovanni Schiaparelli'nin (Ciovanni Şiparelli) gezegenin yüzeyindeki vadi sistemini görmesiyle başladı. Schiaparelli'nin gördüğü, o dönemde yanlış yorumlandı ve bunların insan gibi akıllı canlıların yaptığı kanallar olduğu düşünülürdü. Bunun ardından, tüm Avrupa ve Amerika'yı bir Mars tutkusu sardı. (...) Percival Lowell (Pörsivil Lovıl), işi daha da karıştırdı. Lowell'ın, öyle düşleri olmalı ki 1894 yılında kendi gözleminde yaptığı gözlemler sonucunda, Mars'ın kutuplarındaki buzulları eritip kurak olan ekvator bölgesine kanallarla taşıyan bir uygarlığın bulunduğunu öne sürdü. Bunun ardından, Mars'ta akıllı canlıların bulunduğu düşüncesi tüm dünyayı etkisi altına aldı. Bilim kurgu yazarları için iyi bir malzeme olan Mars ve oradaki "yeşil adamlar" insanlar için hem ilgi hem de korku kaynağı oldu.

Bu metinde geçen bazı sözcüklerin anlamı aşağıda verilmiştir. Bu sözcükleri metinden bularak anlamlarının karşısına yazınız. (10 puan)

- a) Güneş çevresinde dolanan, ondan aldıkları ışığı yansıtan gök cisimlerinin ortak adı; seyyare, planet: **gezegen**
b) İrade ve yargıları aşan güçlü bir coşku; ihtiras: **tutku**
c) Bir ülkenin, bir toplumun, maddi ve manevi varlıklarının, fikir, sanat çalışmalarıyla ilgili niteliklerinin tümü; medeniyet: **uygarlık**
d) Çağdaş bilim verileriyle düş gücünden oluşan: **bilim kurgu**
e) Bir cisimî uzaydan ayıran yaygın bölüm; satır: **yüzey**

* Açıklamaları verilen sözcüklerin metinden doğru bulunarak anlamlarının, cümlelerin karşısındaki boşluğa yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 2'dir. (Toplam 10 puan)**

* Açıklamaları verilen sözcüklerin metinden bulunup doğru yazılmadığı yanıtlar ya da ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.
Not: Metinden bulunan sözcüklerin yazımında yapılan hatalar dikkate alınmayıp öğrenciye tam puan verilecektir. (gezgen, bilimkurgu gibi)

T.8.3.7. Metindeki söz sanatlarını tespit eder.

2. **Söz sanatları ile ilgili aşağıdaki soruları yanıtlayınız.**

a) Aşağıdaki cümlelerde bulunan söz sanatlarını belirleyerek cümlelerin altına yazınız. (10 puan)

Gözleri, gece yıldızları gibi parlıyordu.

Cümledeki söz sanatı: **Benzetme (teşbih)**

Rüzgar, ağaçlara "Uyanın, bahar geldi!" diye fısıldıyordu.

Cümledeki söz sanatı: **Konuşturma (intak)**

O an, sessizliğin ortasında çığlık gibi yankılanan bir gülüş duyuldu.

Cümledeki söz sanatı: **Karşıtlık (tezat)**

Annem, akşam yemeği için bir orduyu doyuracak kadar yemek yapmış.

Cümledeki söz sanatı: **Abartma (mübalağa)**

Deniz dalgaları kumsala öfkeyle saldırıyordu.

Cümledeki söz sanatı: **Kişileştirme (teşhis)**

b) Siz de aşağıda verilen söz sanatlarının karşısına birer örnek cümle yazınız. (10 puan)

Konuşturma (intak): "Susamıştık, teşekkürler." diyerek yağmura olan minnetini ifade etti toprak.

Abartma (mübalağa): Bu kitabı göz açıp kapayıncaya kadar bitiriverdim.

* Sorunun "a" maddesinde verilen cümlelerdeki söz sanatlarının doğru tespit edilip yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 2'dir. (Toplam 10 puan)** (Verilen yanıtlarda sözcüklerin iki anlamından birinin yazılması da yeterlidir. Örneğin; benzetme / teşbih vb.)

* Sorunun "b" maddesinde verilen söz sanatlarına uygun cümlelerin yazıldığı yanıtların her birinin **puan değeri 5'tir. (Toplam 10 puan)**

Not: Sorunun "b" maddesi için örnek cevaplar çerçevesinde yazılan benzer yanıtlar da tam puanla değerlendirilecektir.

* Sorunun "a" maddesi ve "b" maddesinde istenene uygun olmayan, ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.8.3.8. Metindeki anlatım bozukluklarını belirler. (Dil bilgisi yönünden anlatım bozuklukları üzerinde durulur.)

3. **Aşağıda anlatım bozuklukları yapılmış bazı cümleler verilmiştir. Cümlelerin doğrularını verilen boşluğa örnekteki gibi yazınız. (15 puan)**

Örnek: Herkes ondan nefret ediyor, onun yüzünü bile görmek istemiyordu.

Herkes ondan nefret ediyor, hiç kimse onun yüzünü bile görmek istemiyordu.

Cumhuriyet Meydanı'na geldiğimizde o işine, ben evime gittim.

Cumhuriyet Meydanı'na geldiğimizde o işine gitti, ben evime gittim.

Bu yıl fen ve askeri liseler kontenjanlarını artırdı.

Bu yıl fen liseleri ve askeri liseler kontenjanlarını artırdı.

Sabah erkenden yola çıkılıp akşam olmadan köye vardık.

Sabah erkenden yola çıkılıp akşam olmadan köye vardık.

Ya da

Sabah erkenden yola çıkılıp akşam olmadan köye varıldı.

* Verilen cümlelerdeki anlatım bozukluklarının düzeltilerek doğrularının yeniden yazıldığı yanıtın her birinin **puan değeri 5'tir. (Toplam 15 puan)**

* Verilen cümlelerdeki anlatım bozukluklarının düzeltilmeden yeniden yazıldığı ya da yanlış düzetmenin yapıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.8.3.11. Metindeki anlatım biçimlerini belirler.

4. Çoğu kişiye göre matematikten anlamak doğuştan sahip olunan bir yetenektir. Bu anlayışa göre matematiksel yeteneğe ya sahipsinizdir ya da değilsinizdir. Oysa bazı araştırmalara göre bu alanda gösterilen performans; yetenekten çok, matematiğe karşı takınılan tavırla ilgili. Çabalamaya istekli hele bir de gayretliyseniz matematikte ustalık kazanmanız pekâlâ mümkün.

Yukarıdaki metinde hangi anlatım biçimine başvurulmuştur? Nedenini yazınız. (10 puan)

Bu metinde tartışmacı anlatım (tartışma) anlatım biçiminden yararlanılmıştır. Çünkü yazar, okuyucunun bir konu hakkındaki düşüncesini değiştirmeye ya da bir fikri çürütmeye çalışmaktadır.

* Verilen metindeki anlatım biçimin doğru tespit edilip yazıldığı yanıtın **puan değeri 5'tir**. Tespitinin doğru yapıldığı bu anlatım biçiminin gerekçesinin doğru yazıldığı yanıtın **puan değeri 5'tir. (Toplam 10 puan)**

* Anlatım biçiminin gerekçesinin örnek yanıt çerçevesinde yazıldığı benzer yanıtlar doğru kabul edilecektir.

Örneğin; "Yazar öne sürülen düşüncüyü değiştirmek istemektedir, iki farklı görüş vardır, tez-antitez şeklinde bir değerlendirme yapılmıştır, iki farklı bakış açısı vardır gibi"

* Verilen metindeki anlatım biçimin doğru tespit edilmediği ve gerekçesinin de doğru yazılmadığı yanıtlar ile yalnızca gerekçenin doğru yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

5 ve 6. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

5. Bir kral, huzuru en güzel resmedecek sanatçıya büyük bir ödül vereceğini ilan eder. Yarışmaya çok sayıda sanatçı katılır. Kral, resimlerden sadece ikisini beğenir. Resimlerin birinde bir göl vardır. Göl, etrafında yükselen dağların görüntüsünü yansıtmaktadır. Üst tarafta pamuk beyazı bulutlar gökyüzünü süslemektedir. Resim, bakanlara huzur vermektedir. Diğer resimde de dağlar vardır ama engebeli ve çıplak dağlar... Dağların üstünde gri bulutlarla bezeli, kasvetli bir gökyüzü bulunmaktadır. Kısaca resim, pek de öyle huzur verecek türden değildir. Fakat kral, resme dikkatli bakınca şelalenin ardındaki çalılığın üstünde bir anne kuş ile yavrusunu görür. Sertçe akan suyun orta yerinde anne kuşun kurduğu yuva, görenlere eşsiz bir rahatlama sunmaktadır. Ödülü kim kazanır dersiniz? Tabii ki ikinci resim... Kral bunun nedenini şöyle açıklar: Huzur, olumsuzlukların içinde bile olumlu olanı bulabilmektir.

T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Kral, resim yarışmasında hangi resmi ödüle layık görmüştür? Nedenini yazınız. (5 puan)

Kral, ikinci resmi ödüle layık görmüştür çünkü resimdeki olumsuzluklar arasında bile olumlu bir unsur bulabilmenin önemli olduğunu belirtmiştir.

* Metinden hareketle kral tarafından resim yarışmasında hangi resmin ödüle layık gördüğünün doğru yazıldığı yanıtın **puan değeri 2'dir**. Ödüle layık görülen resmin doğru ifade edildiği yanıtta, metinden hareketle doğru bir gerekçenin yazıldığı yanıtın **puan değeri 3'tür. (Toplam 5 puan)**

* Metinden hareketle kral tarafından resim yarışmasında hangi resmin ödüle layık gördüğünün doğru yazılmadığı ve gerekçesinin de doğru yazılmadığı yanıtlar ile yalnızca gerekçenin doğru yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.

6. Yukarıdaki metnin konusu nedir, yazınız. (10 puan)

Metnin konusu, "huzurun gerçek anlamı ve iyimser bakış açısının önemi"dir.

* Metnin bütününün göz önünde bulundurularak konusunun doğru ifade edildiği yanıtın **puan değeri 10**'dur.

Not: Örnek cevap çerçevesinde yazılan benzer yanıtlar da tam puanla değerlendirilecektir.

* Diğer örnek yanıtlar: "huzurun gerçek anlamı, iyimser bakış açısının önemi, iyimserliğin önemi, huzurun gerçek anlamının ne olduğu" gibi yanıtlar da tam puanla değerlendirilecektir.

* Metnin konusunun doğru ifade edilmediği yanıtlar ile ilgisiz yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.8.3.26. Metin türlerini ayırt eder.

a)Fıkra (köşe yazısı), makale, deneme, roman, destan türleri üzerinde durulur.

7. Kendimizi tanımak, hayatımız boyunca süren bir yolculuktur. Ancak bu yolculukta bize rehberlik edecek bir pusulaya sahip olmak önemlidir. Benim pusulam; hayatın anlamını aramak, yeni deneyimler edinmek ve öğrenmek için merak duygumun peşinden gitmek şeklinde belirlenmiştir. Merak, sadece yeni şeyler keşfetmek için değil, aynı zamanda farklı düşüncelere açık olmak ve her zaman öğrenmeye açık kalmak için de önemlidir. Bu nedenle, hayatımda merakımı kaybetmeden her zaman yeni şeyler öğrenmeye çalışıyorum.

Metnin türü nedir? Nedenini yazınız. (10 puan)

Metnin türü, denemedir. Çünkü yazar, anlattıklarını kanıtlamak zorunda olmadan, samimi bir dille, kendisiyle konuşmuş gibi, kişisel görüş ve düşüncelerini anlatmıştır.

* Verilen metnin türünün doğru tespit edilip yazıldığı yanıtın **puan değeri 5**'tir. Tespitinin doğru yapıldığı yazıldığı metin türünün gerekçesinin doğru yazıldığı yanıtın **puan değeri 5**'tir. (Toplam 10 puan)

* Gerekçe olarak örnek yanıtla ilişkili yazılan yanıtlar da doğru yanıt olarak değerlendirilecektir.

* Verilen metnin türünün doğru tespit edilmediği ve gerekçesinin de doğru yazılmadığı yanıtlar ile yalnızca gerekçenin doğru yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

T.8.4.3. Hikâye edici metin yazar.

T.8.4.13. Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.

8. Aşağıda bir bölümü verilmiş olan metni, hikâye türünün özelliklerini göz önünde bulundurarak kendi cümlelerinle (3-4 cümle) yeni bir paragraf yaparak tamamlayınız. Verilen metnin üstünde belirtilen yere metne uygun bir de başlık yazınız. (20 puan)

.....

Bir söylentiye göre dört tavuk, bir kartal yuvasına gidip gizlice bir yumurta almışlar. Yumurtayı kümese getirdiklerinde kümeste bulunan diğer tavuklar, gördükleri bu yumurtanın çok büyük bir tavuğa ait olduğunu düşünmüşler. Belli bir zaman geçtikten sonra yumurtayı getiren dört tavuk da bu yumurtanın büyük bir tavuğa ait olduğuna inanmışlar. Yumurtayı bir anne tavuk sahiplenmiş. Kısa bir zaman sonra yumurta kırılmış ve içinden simsiyah kanatlı, ilginç gagalı, tuhaf bir tavuk çıkmış.

.....

* Öğrencilerin; konu bütünlüğüne dikkat ettiği, hikâye türünün özelliklerini göz önünde bulundurarak 3-4 cümlelik bir paragraf ile (3 cümleden az olmamak kaydıyla) metni tamamladığı, metne uygun bir de başlık yazdığı yanıtlar tam puan **(20 puan)** ile değerlendirilecektir.

* Öğrencilerin; konu bütünlüğüne dikkat ettiği, hikâye türünün özelliklerini göz önünde bulundurarak 3-4 cümlelik bir paragraf ile (3 cümleden az olmamak kaydıyla) metni tamamladığı, ancak metne hiç başlık atmadığı veya uygun olmayan ilgisiz bir başlık attığı yanıtlar **15 puan** ile değerlendirilecektir.

Not: Öğrencinin kendi yazdığı cümle sayısı iki ise toplam puandan 4 puan; yazdığı cümle sayısı bir ise toplam puandan 8 puan düşülecektir.

* Öğrencilerin; konu bütünlüğüne ve hikâye türünün özelliklerine dikkat etmeden ve başlık atmadan yazdığı yanıtlar ya da metnin devamının hiç yazılmadan sadece bir başlığın yazıldığı yanıtlar puanla değerlendirilmeyecektir.

** Bu örnek yazılı sınav soruları 9 Şubat 2024 tarihinde yapılan İl Zümre Öğretmenler Kurulu toplantısında il/ilçe alan zümre öğretmenlerince kararlaştırılan senaryolardan 1. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.